

NOTAT OM OVERFØRING AV FAGOMRÅDET REISELIV FRA HSL TIL BFE

Fakultetsstyret ved HSL (heretter FS-HSL) vedtok i sak 32-23 å anbefale at fagområdet reiseliv blir overført til BFE:

1. *Fakultetsstyret anbefaler at fagmiljøet i reiseliv overføres fra HSL til BFE-fakultetet, og ber dekanen om å få avklart de endelige økonomiske og personalmessige forholdene ved en slik overføring i dialog med BFE-fakultetet og universitetsledelsen.*

Videre gjorde fakultetsstyret ved BFE (FS-BFE) følgende vedtak i sak 3-24:

1. *Fakultetsstyret ved BFE er positiv til å vurdere en overføring av fagmiljøet innen reiseliv fra HSL til BFE og Handelshøgskolen.*
2. *Styret ber om at det legges frem en plan om hvilke emner og spesialiseringer fra fagmiljøet i reiseliv som kan inngå i eksisterende program ved HHT, eventuelt hvilke emner/program som bør videreføres fra fagmiljøet i reiseliv. Ved vurdering skal det vektlegges rekrutteringsgrunnlag, tilgjengelige ressurser og at de faglige ambisjonene er innenfor de økonomiske rammene for overføringen.*
3. *Det settes som vilkår for en overføring av fagmiljøet at BFE ikke overtar akkumulert merforbruk knyttet til fagmiljøet.*
4. *Fakultetsstyret ber om å få saken tilbake til behandling når det foreligger en omforent plan for overføring av fagmiljøet.*

Dette notatet gir en redegjørelse for forslaget om overføring, og en orientering om de praktiske og økonomiske forholdene. Notatet er omforent mellom de to fakultetene. Universitetsledelsen er kjent med innholdet i notatet og de økonomiske beregningene som er gjort. Det er enighet om at det er behov for å tildele midler fra fellesnivå ved UiT for å dekke det omtalte merforbruket. Universitetsledelsen er innstilt på at det skal tildeles omstillingsmidler til formålet, under forutsetning av at universitetsstyret i møte 20.6.2024 setter av tilstrekkelige rammer for omstillingsformål i budsjettfordelingen for 2025.

Bakgrunn

Reiseliv er i dag et av tre fagområder ved Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN) ved HSL. Instituttet var et resultat av fusjonen mellom UiT og Høgskolen i Finnmark (HiF) og var først organisert under Finnmarksfakultetet, deretter Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag (IRS). I forbindelse med avviklingen av IRS-fakultetet, ble IRN 1.1.2018 lagt til HSL-fakultetet.

Budsjettrammen som skulle følge med IRN i forbindelse med organisasjonsendringen ble ikke fastsatt før i april 2019. Denne budsjettrammen var ikke i tråd med den aktiviteten og de kostnadene som var knyttet til instituttet, noe som også hadde vært situasjonen i årene forut for organisasjonsendringen. Instituttets ramme sett opp mot tilbud/bemanning ga betydelige årlige merforbruk. Aktivitetsnivået har over tid vært for høyt i forhold til tildelte rammer. IRN hadde ved inngangen til 2023 et akkumulert merforbruk på mer enn 22 millioner. Situasjonen har lenge vært en

utfordring for HSL, og fakultetet har i flere runder tatt opp problemet med universitetsledelsen. Etter en endelig avklaring knyttet til de økonomiske rammene våren 2022, nedsatte FS-HSL i september 2022 en prosjektgruppe for å se på videreføring av instituttets aktiviteter. Prosjektgruppen anbefalte å videreføre reiseliv som et faglig satsingsområde ved campus Alta. Det ble deretter nedsatt en arbeidsgruppe som skulle se på organiseringen av fagområdet reiseliv. Arbeidsgruppen hadde medlemmer fra både Idrettshøgskolen (Helsefak.) og Handelshøgskolen, foruten HSL. Flere mulige organiseringer, både i linje og matrise, ble vurdert av denne arbeidsgruppen. Basert på arbeidsgruppens rapporter, samt dialog med fagområdet, andre institutt, fakultet og universitetsledelsen anbefalte dekanen ved HSL å legge fagområdet reiseliv inn under Handelshøgskolen.

Situasjonen ved IRN ble ytterligere forverret av korona-pandemien og deretter innføringen av studieavgift for studenter fra utenfor EU/EØS. Om lag en fjerdedel av kuttet ved UiT gjelder reiseliv. De engelskspråklige studietilbudene har rekruttert mange utenlandske studenter. Utviklingen i studenttall de siste årene er som følger:

	Stp.	2019	2020	2021	2022	2023
Arctic Adventure Tourism – bachelor*	180	45	55	55	40	15
Besøksforvaltning i reiselivet*	10			5		
Innovasjon og entreprenørskap i reiselivet*	10			5		
Naturbasert reiseliv og entreprenørskap – årsstudium*	60		10	10	5	
Reiselivsledelse - erfaringsbasert master	90	15	25	25	25	20
Tourism Studies – master	120	25	20	20	20	20
Sum		85	110	120	90	55

Tabell 1 Studietilbud innen reiseliv og registrerte studenter 2018-22. * = Frosset eller nedlagt.

Den engelskspråklige bacheloren og årsstudiet i naturbasert reiseliv ble frosset i 2023. Nedgangen i studenttall vil fortsette etter hvert som kullene på bacheloren fases ut.

Organisering ved Handelshøgskolen

Reiseliv er et bredt fagområde, med mange innfallsvinkler. Ønsket om å legge det inn under Handelshøgskolen, kommer av den tette koblingen mot ledelsesfag, markedsføring og bedriftsøkonomi. De to fagmiljøene var også samorganisert ved HiF i Institutt for økonomi og reiseliv. Foruten Alta-miljøet, har Handelshøgskolen også ansatte i Harstad og Tromsø med reiseliv som faglig interessefelt. Det vil også være gode muligheter for å fornye studietilbudene, blant annet som følge av HHTs sterke satsing på fleksible utdanningstilbud, med utgangspunkt i Alta. Utviklingen av studietilbud må skje i sammenheng med gjennomgang av studieporteføljen. Punkt 19 i porteføljeutviklingsplanen gjelder konsolidering av tilbud innen reiseliv. Hele utdanningstilbudet må derfor ses under ett.

Økonomi

Ved inngangen til 2024 hadde IRN 25,6 millioner i akkumulert merforbruk. Det er bevilget 15 millioner i omstillingsmidler, slik at det reelle akkumulerte merforbruket ved inngangen til 2024 er redusert til 10,6 millioner. HSL har som kjent allerede iverksatt kostnadsreduserende tiltak som bidrar til at det fremtidige merforbruket ikke blir enda større.

Utfasingen av studieprogram vil gi ytterligere nedgang i resultatmidler de neste årene. I tillegg er det to års etterskudd på resultatmidlene i forhold til produksjonen, slik at utviklingen vil fortsette til og med 2028. Nye tilbud kan tidligst tilbys fra høsten 2025, og vil få full resultatuttelling en gang mellom 2028 (årsemner) og 2030 (bachelor).

Basert på en omlegging av studietilbudet som gir nitti flere studenter enn med dagens tilbud, kan økonomien se slik ut:

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Permanent
Inntekter	8 820	8 562	8 740	9 709	10 800	11 146	11 146
Kostnader	9 663	11 697	11 697	11 697	11 697	11 697	11 697
Resultat	-843	-3 136	-2 957	-1 988	-897	-552	-552

Tabell 2 Inntekter og kostnader for fagområdet reiseliv ved overføring til BFE (1000 kroner)

Tabellen viser fortsatt noe merforbruk på permanent basis, men er ikke større enn at BFE forutsetter at det vil la seg løse. Det søkes om omstillingsmidler for fireårsperioden 2025-28.

Det må gjøres en vurdering av hva som er hensiktsmessig overføring av arealer.

Videre fremdrift

Ledelsen ved begge fakultetene støtter en overføring av fagområdet reiseliv med ansatte fra HSL til BFE. Av hensyn både til de ansatte og å komme i gang med omstillingsarbeidet – særlig med henblikk på gjennomgang av studieporteføljen – er det ønskelig at overføringen skjer så raskt som praktisk mulig. Om overføring av budsjettansvar skjer samtidig eller først ved årsskiftet, er underordnet.

For HSL er det en forutsetning at fakultetet ikke må gi fra seg mer enn det fikk for å motta fagområdet i 2018. HSL vil måtte håndtere det akkumulerte merforbruket ved IRN ved nedleggelse. For BFE er det en forutsetning ikke å måtte overta tidligere merforbruk, og å få dekket det midlertidige merforbruket ved omlegging av studieporteføljen. Fakultetet må ha handlefrihet til å drive fagområdet i balanse etter omleggingsperioden.

Fakultetene har forståelse for hverandres ståsted, og ser ikke at situasjonen kan løses uten inngripen fra nivå 1. HSL og BFE ber i fellesskap om følgende:

1. Universitetsstyret vedtar en overføring av reiselivsdelen ved IRN fra HSL til BFE så raskt som mulig, og helst med virkning fra 1. juni.
2. Det bevilges 8,924 millioner i omstillingsmidler til BFE i perioden 2025-28 for dekning av merforbruk i forbindelse med omlegging av studieporteføljen. Beløpene er fordelt på 0,843 mill. i 2025, 3,136 i 2026, 2,957 i 2027 og 1,988 i 2028.

3. BFE skal ved utgangen av omstillingsperioden drive fagområdet i økonomisk balanse.

Med vennlig hilsen

Anne Britt Flemmen
dekan HSL

Jørgen Berge
dekan BFE